

Особливості навчання у віртуальному середовищі в умовах пандемії COVID-19

Секція 15. Педагогічна та вікова психологія

Назар М.М., кандидат психологічних наук,
старший науковий співробітник, старший науковий співробітник
лабораторії сучасних інформаційних технологій навчання
*Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України,
м. Київ, Україна*

Обмеження у спілкуванні та діяльності, викликані пандемією коронавірусу COVID-19, стали потужним чинником переходу різних видів діяльності, зокрема навчання, у віртуальний формат. Перш за все, сприяють цьому безпека дистанційного навчання через мережу Інтернет, зручність та економічні переваги. Разом з зростанням затребуваності формату дистанційного навчання, збільшується кількість дистанційних навчальних курсів, інтернет-тренінгів, вебінарів, онлайн-конференцій тощо. Паралельно з цим, багато підприємств і компаній перевели робочий процес у віддалений або змішаний (очно-дистанційний) формат, що надало індивідуумам більше ресурсів для інтелектуального саморозвитку та особистісного зростання, для навчання новим знанням, вмінням і навичкам. Значно пришвидшилася і без того існуюча тенденція активної цифровізації життєдіяльності людини, переходу різних видів діяльності у віртуальний формат, розвитку віртуальних освітніх середовищ, що ґрунтуються на принципах суб'єктності, активності та ініціативності всіх учасників навчального процесу – і тих, хто навчає, і тих, хто вчиться. Потенціали навчання та інтелектуального розвитку у зв'язку з пандемією COVID-19 стали більш значними, задіявши інформаційні технології, перш за все інфокомунікативні, мультимедійні та інтерактивні розробки [1;3].

Одним з провідних українських осередків розвитку та впровадження інформаційних технологій у навчальний процес, а також діджиталізації контексту інтелектуального розвитку і психологічної оптимізації, є лабораторія сучасних інформаційних технологій навчання Інституту психології імені Г.С.

Костюка НАПН України. Команда лабораторії спеціалізується на розробці дистанційних навчальних курсів, впровадженні сучасних технологій навчально-психологічної роботи, побудові теоретико-методологічного підґрунтя сучасного дистанційного навчання тощо [2;4]. В результаті проведених досліджень зроблені висновки з приводу наявних потенціалів навчання у віртуальному середовищі в умовах пандемії COVID-19, а саме:

1. карантинні обмеження у здійсненні спілкування та інших видів діяльності, перенесення виробничої діяльності та освіти у дистанційний або змішаний формат створили контекст для активного створення і задіювання альтернативних навчальних ресурсів, причому в процесі цифровізації різних видів діяльності спостерігається тенденція до зміни ролі зазначених ресурсів з альтернативної на провідну;
2. карантинні обмеження та зміна умов здійснення провідних діяльностей не лише створили контекст, в якому зросли потреби в адаптації до нових умов середовища та психологічних змінах, але і посприяли зростанню мотивації до інтелектуального саморозвитку, самовдосконалення, більш активного задіювання інструментів особистісного зростання, в результаті чого зросла актуальність віртуальних освітніх середовищ і дистанційних навчальних курсів;
3. дистанційні навчальні курси, що здійснюються у віртуальних освітніх середовищах, показали переваги, як інструмент навчання та психологічної роботи, у порівнянні з навчально-психологічними інструментами, націленими на індивідуальну роботу (психологічне консультування), через наявність таких психологічних ресурсів, як спілкування з іншими індивідуумами, розвиток соціальних контактів і групова динаміка, що здатна посилювати та поглиблювати ефекти навчання і психологічного впливу;
4. найбільш перспективними для застосування у дистанційних навчальних курсах є сучасні мультимедійні та інтерактивні технології, зокрема такі, що надають можливості застосувати відео- та аудіоматеріали, а також

відеозв'язок і аудіозв'язок, наближаючи формат комунікації до т.зв. «традиційної» (позакомп'ютерної);

5. свою продуктивність, зручність і можливості до функціонального розширення довела модульна система управління навчальними курсами Moodle, на якій побудовані навчально-психологічні проекти лабораторії сучасних інформаційних технологій навчання у віртуальному просторі: <http://moodle.newlearning.org.ua>.

Література:

1. Дистанційне навчання: психологічні засади: монографія / Смульсон М.Л. та ін. Кіровоград: Імекс-ЛТД. 2012. 240 с.
2. Інтелектуальний розвиток дорослих у віртуальному освітньому просторі: монографія / Смульсон М.Л. та ін. Київ: Педагогічна думка. 2015. 221 с.
3. Назар М.М. Компоненти продуктивного дистанційного навчального курсу. *New computer technology*. Кривий Ріг: Видавничий центр Криворізького нац. ун-ту. 2019. Vol. 17. URL: <https://ccjournals.eu/ojs/index.php/nocote/article/view/954/985> (дата звернення: 21.08.2019).
4. Розвиток суб'єктної активності дорослих у віртуальному просторі: монографія / Смульсон М.Л. та ін. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України. 2018. 180 с.